

обшуку. Уповноважені службові особи, які мають право на проведення обшуку повинні, насамперед, зосередити свою увагу на збереженні не тільки свого життя та здоров'я, а і осіб, які є учасниками даної процесуальної дії. Саме тому нами було відображено варіант нового прийому тактики проведення обшуку, що в подальшому зможе унеможливити настання летальних наслідків.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Денисюк С.Ф. Співвідношення тактики та організації проведення слідчої дії. Право і безпека: Науковий журнал, 2010. 176-179 с.
3. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022 року №2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>
4. Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану: Постанова КМУ від 15.04.2022 року №448. URL: https://ips.ligazakon.net/document/Kp220448?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress05&_ga=2.114865155.56747704.1660934276-79491418.1587051465

Гаращук Д.П.,
ад'юнкт кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОЦІНКА ПЕРВИННОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ
ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО
ЗАЙНЯТТЯ РИБНИМ ДОБУВНИМ ПРОМИСЛОМ**

Оцінка первинної інформації про вчинене кримінальне правопорушення відіграє головну роль для початку досудового розслідування, зокрема і такого як незаконне зайняття рибним добувним промислом, передбаченого статтею 249 КК України. Слід зазначити, що для вказаного протиправного діяння обов'язковою ознакою є наявність істотної шкоди. На те, що шкода є істотною, можуть вказувати, зокрема, такі дані: знищення нерестовищ риби; вилов риби в період нересту, нечисленних її видів або тих, у відтворенні яких є труднощі; добування великої кількості риби, водних тварин чи рослин або риби чи тварин, вилов яких заборонено тощо. Якщо внаслідок вчинених дій істотна шкода не настала, винна особа

за наявності до того підстав може нести відповідальність за ч. 3 або ч. 4 ст. 85 КпАП. Вилов риби чи водних тварин зі спеціально облаштованих або пристосованих водоймищ, у яких вони вирощуються підприємствами, організаціями чи громадянами, за ст. 249 КК кваліфікувати не можна. За наявності відповідних підстав дії винної особи можуть кваліфікуватись як посягання на чужу власність [4].

Звернемо увагу, що стаття 249 КК України не містить в собі прямого визначення істотної шкоди і тому уповноважена особа, яка здійснює досудове розслідування, прибувши на місце події повинна детально проаналізувати ознаки істотної шкоди і визначитись з тим чи необхідно вносити дані за виявленим фактом до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) та розпочинати досудове розслідування, або необхідно притягнути винну особу до адміністративної відповідальності на підставі ч. 3 або ч. 4 ст. 85 КпАП.

Для визначення матеріальної складової істотної шкоди, досліджуваного протиправного діяння, прокурор, слідчий або дізнавач залучають на місце події, в якості спеціаліста, посадову особу органів Державного агентства меліорації та рибного господарства України. Дана особа на підставі додатку № 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 року № 1209 здійснює оцінку збитків заподіяних внаслідок незаконного добування водних біоресурсів та надає розрахунок збитків, який в подальшому долучається до матеріалів кримінального провадження.

Таким чином, слідча практика свідчить про те, що джерелами для оцінки первинної інформації можуть бути:

- 1) рапорт поліцейського про самостійне виявлення ним кримінального правопорушення.
- 2) розрахунок збитків, заподіяних внаслідок незаконного добування водних біоресурсів;
- 3) пояснення від осіб, які можуть підтвердити факт незаконного зайняття рибним добувним промислом.

В подальшому, оцінивши первину інформацію, щодо наявності істотної шкоди, спричиненої незаконним ловом водних ресурсів із природного середовища, при наявності приводів і підстав прокурор, слідчий або дізнавач приймає рішення про початок досудового розслідування.

Кримінальний процесуальний кодекс України в статті 214 регламентує початок досудового розслідування та зазначає, що «слідчий, дізнавач, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з ЄРДР» [1].

Джерелом інформації про кримінальні правопорушення та інші події,

зокрема, є:

1) заяви (повідомлення) осіб, які надходять до органу (підрозділу) поліції, особи, уповноваженої на здійснення досудового розслідування, або службової особи, уповноваженої на прийняття та реєстрацію заяв (повідомлень);

2) самостійно виявлені слідчим (дізнавачем) або іншою посадовою особою органу (підрозділу) поліції з будь-якого джерела обставини кримінального правопорушення;

3) повідомлення осіб, які затримали підозрювану особу під час учинення або замаху на вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення, чи під час безперервного переслідування особи, яка підозрюється в його вчиненні;

4) інше [3].

Проаналізувавши слідчу практику досліджуваного протиправного діяння О. В. Захарова визначила, що приводами для внесення відомостей до ЄРДР щодо незаконного зайняття рибним добувним промислом є:

- заяви або повідомлення підприємств, установ, організацій, посадових осіб, представників влади, громадськості чи окремих громадян;

- звернення особи злочинця зі зізнанням про вчинене кримінальне правопорушення (буває вкрай рідко);

- повідомлення, опубліковані в пресі;

- виявлення цього виду злочину правоохоронними органами [2, с. 127-128].

За матеріалами вивчення судових справ за фактами незаконного зайняття рибним добувним промислом ми маємо змогу побачити, що здебільшого приводами для внесення відомостей до ЄРДР є повідомлення від:

- співробітників Національної поліції - 46 %, з них: територіальних підрозділів поліції – 62,5 %; сектору водної поліції – 29,2 %; патрульної поліції – 8,3 %;

- співробітників рибоохоронного патруля - 49 %;

- співробітників державної прикордонної служби - 2 %;

- співробітників природоохоронного парку - 1 %;

- егера – 1 %;

- співробітників приватної охорони – 1 %.

У подальшому, після внесення відомостей до ЄРДР та початку досудового розслідування прокурору, слідчому або дізнавачу необхідно з'ясувати коло наступних обставин:

1. Чи дійсно було вчинено незаконне зайняття рибним добувним промислом, у чому воно виражалось.

2. Час, місце, обстановка готування, вчинення та приховування.

3. Знаряддя, засоби та спосіб застосування.

4. Особа злочинця, співучасників, роль кожного з них на стадії

готування, вчинення та приховування злочину.

5. Мотиви та мету.

6. Причинно-наслідковий зв'язок.

7. Чи притягувалася раніше така особа до кримінальної (або адміністративної) відповідальності.

8. Чи завдано матеріальної шкоди; вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням (враховується вартість, екологічна цінність, кількість добутого).

9. Які обставини сприяли вчиненню злочину.

10. Обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання [2, с. 128-129].

Підсумовуючи, слід зазначити, що оцінка первинної інформації для початку досудового розслідування незаконного зайняття рибним добувним промислом складається перш за все, окрім наявності факту незаконного лову водних біоресурсів, з аналізу ознак істотної шкоди і у разі її встановлення прийняття рішення, щодо внесення відомостей до ЄРДР та початку досудового розслідування або притягнення винної особи до адміністративної відповідальності на підставі ч. 3 або ч. 4 ст. 85 КпАП.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 29.11.2022).

2. Методика розслідування окремих видів злочинів / за заг. ред. Є. В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 312 с.

3. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: наказ МВС від 08.02.2019 № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text> (дата звернення: 29.11.2022).

4. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довілля: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10.12.2004 року, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04#Text> (дата звернення: 29.11.2022).